

ten innehas sedan starten för tre år sedan av veterinären Sofia Boqvist.

– Humanmedicinerna är mer vana att titta på individnivå, medan vi ofta ser på hela populationer. Genom att jag finns här på Smittskyddsinstitutet, och har ett bra kontaktnät både på SVA och här, kan jag fungera som en länk mellan de två grupperna och delta i diskussionen för att hitta praktiska lösningar, säger Sofia Boqvist.

– När det gäller EHEC är ju omkring 25 procent av gårdarna i Halland smittade med den typen av EHEC-bakterie som kan vara farlig för människan. Hade vi mer kunskap om själva bakterien skulle det vara lättare med riktade insatser. Men som det nu är kan vi ju inte stänga samtliga gårdar i Halland för att förhindra eventuell smitta.

Det samarbete som kommit till stånd bygger dock mer på personliga engagemang än på strategiska beslut, menar Ivar Vågsholm på SVA.

– Vi betalar för veterinären på Smittskyddsinstitutet, och det är en tjänst som vi måste slåss för vid varje budgetförhandling.

Samtliga texter: **Peter Örn**
frilansjournalist

Sofia Boqvist

Även små hot kan ge stora rubriker

Från 2003 och fram till i dag har cirka 200 personer smittats av fågelinfluensaviruset H5N1. Omkring hälften har avlidit. Under motsvarande tid har minst 300 miljoner insjuknat i malaria – per år.

De infektionssjukdomar som väckt störst uppmärksamhet i västvärldens medier de senaste åren har utgjort förhållandevis små hot mot folkhälsan, sett i ett globalt perspektiv.

Den nya varianten av Creutzfeldt-Jakobs sjukdom, vCJD, som överförs från nötkreatur som bär på hjärnsjukdomen bovin spongiformencefalopati, BSE, drabbade omkring 140 personer mellan åren 1996 och 2002. De flesta, 129 personer, bodde i Storbritannien. Därefter drabbades Frankrike hårdast, med totalt sex insjuknade. SARS, svår akut respiratorisk sjukdom, drabbade drygt 8 000 personer från november 2002 till juli 2003. 774 av de insjuknade avled. Det flesta levde i Hongkong eller i Kina. Även några fall registrerades i Kanada och Singapore.

De allvarligaste infektionssjukdomarna drabbar främst afrikanska länder söder om

Fågelinfluensan kom till Oskarshamn under vintern och skapade stora rubriker. Här söker hemvärnet efter döda fåglar.

Foto: Sjöräddningssällskapet, Simpevarp

Sahara. Under 2005 smittades fem miljoner människor av HIV, och idag lever över 40 miljoner med HIV-infektion. Den stora majoriteten av dessa, 64 procent, är människor som lever söder om Sahara. Under 2005 dog över tre miljoner HIV-smittade i aidsrelaterade sjukdomar. En halv miljon av dessa var barn.

Av de omkring 300 miljoner människor som varje år insjuknar i malaria bor 90 procent söder om Sahara. Mellan en och två miljoner avlider per år. De flesta är barn. Även ebolaorsakad viral hemorragisk feber drabbar främst län-

der söder om Sahara, till största delen människor boende i Uganda, Sudan, Zaire. Sedan 1976 har närmare 2 000 insjuknat till följd av ebolasmitta. Av dessa har omkring 1 300 avlidit.

Även den kanske mest spridda infektionssjukdomen, tuberkulos, drabbar tredje världen hårdast. Närmare två miljarder människor är bärare av tuberkulosbakterien. Av de nio miljoner som varje år insjuknar i tuberkulos avlider cirka två miljoner. 80 procent av dem som insjuknar lever i tredje världen. •

Högteknologi i framtidens kamp mot epidemier

Självtest, kanske med hjälp av den egna mobiltelefonen, som utrustas med en teknik för att identifiera sjukdomssymtom, kan vara ett sätt att möta ett ökat hot från globala infektionssjukdomar.

Idén kommer från Foresights projekt »Detection and Identification of Infectious Diseases«, DIID. Foresight leds av Office of Science and Technology, en avdelning inom den brittiska regeringen. DIID involverar experter från

sammanlagt 28 länder, idéerna ska vara visionära och som sådana ge underlag för långsiktiga strategiska beslut.

DIIDs expertgrupp menar att utbrottet av SARS påvisade ett stort behov av ett gemensamt internationellt nätverk för information. Ett sådant nätverk bör kunna lagra bred information, men samtidigt möjliggöra snabb filtrering av specifik information för jämförelser.

På individnivå menar man att det finns behov av enkla

självtest. Dessa ska vara billiga att producera i mycket stora volymer, och användas till att söka symtom snarare än sjukdomar. Med dessa test kan man i händelse av nya utbrott sälla bort sådana personer som inte är i behov av kontakt med specialistvård.

Expertgruppen i projektet pekar också på möjligheterna med mobiltelefoner, och den utveckling som redan finns med att tillverkarna ser över möjligheterna att utrusta telefoner med bland annat insu-

lintest. Den tekniken skulle kunna vidareutvecklas till att även innehålla teknik för individuell screening för olika sjukdomssymtom.

Man kan även överväga att införa teknik för massundersökningar vid exempelvis flygplatser, som kan användas då nya globala infektionssjukdomar uppträder, menar Foresights expertgrupp. •

